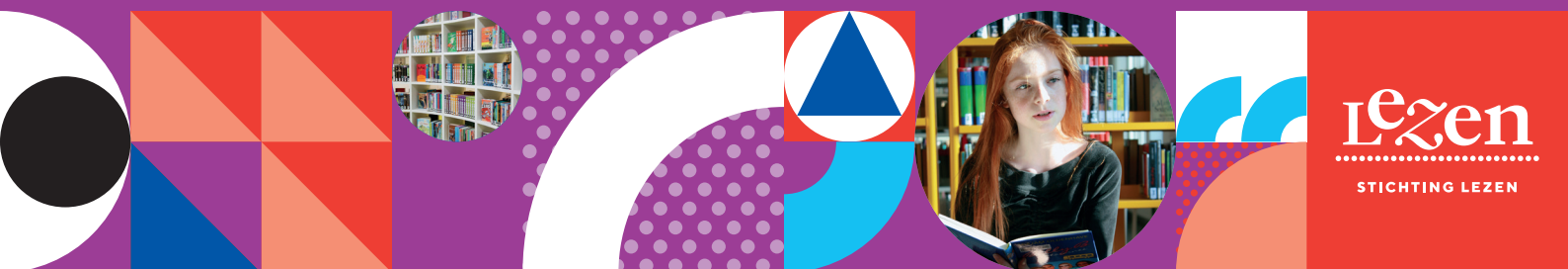

ONDERZOEKSPUBLICATIE

Deelname aan de Bibliotheek op school naar achtergrondkenmerken

Voortgezet onderwijs schooljaar 2022-2023

DUO Onderwijsonderzoek & Advies

**Deelname aan de Bibliotheek
op school naar
achtergrondkenmerken**

Voortgezet onderwijs schooljaar 2022-2023

KB } nationale
bibliotheek

Colofon

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020 – 623 05 66
www.lezen.nl
info@lezen.nl

Auteurs

DUO Onderwijsonderzoek & Advies
Raoul Hakkenberg van Gaasbeek
Marjolein Nadorp

Dit onderzoek is uitgevoerd door DUO Onderwijsonderzoek & Advies in opdracht van Stichting Lezen, in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek.

Met dank aan

Het projectteam, bestaande uit Niels Bakker (onderzoeksspecialist Stichting Lezen), Caroline Heijer (specialist (v)mbo, praktijkonderwijs en de Bibliotheek *op school* Stichting Lezen), Bart Droogers (specialist de Bibliotheek *op school* po Stichting Lezen) en Adriaan Langendonk (manager landelijke leesbevorderingsprogramma's).

Vormgeving cover

Judith Schoffelen en Erik olde Hanhof, Amsterdam

Citeren als: DUO Onderwijsonderzoek & Advies (2024). *Deelname aan de Bibliotheek op school naar achtergrondkenmerken: voortgezet onderwijs schooljaar 2022-2023*. Amsterdam: Stichting Lezen.

©2024 Stichting Lezen, Amsterdam

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
1 Inleiding	2
2 Samenvatting.....	3
3 Dataverzameling.....	6
4 Analyses.....	8
Bijlage: Mediathecarissen in het voortgezet onderwijs	16

Voorwoord

In 2009 hebben Stichting Lezen en de bibliotheeksector de leesbevorderingsprogramma's BoekStart en de Bibliotheek *op school*¹ geïntroduceerd. Meer dan vijftien jaar later zijn deze programma's geworteld in respectievelijk kinderopvang en onderwijs. Bijna 60% van de bibliotheken heeft de Bibliotheek *op school* voortgezet onderwijs ingevoerd. Zij voeren de aanpak uit op ongeveer 30% van de middelbare scholen in hun werkgebied.

Deze ontwikkeling sluit aan bij doelstellingen van overheden en bibliotheek- en leesbevorderingsorganisaties in Nederland. In het Bibliotheekconvenant (2020) worden drie maatschappelijke opgaven benoemd, waaronder geletterde samenleving. De programma's BoekStart en de Bibliotheek *op school* staan binnen deze opdracht centraal in de bijbehorende netwerkagenda² voor de bibliotheeksector.

Beide programma's zijn door Stichting Lezen ontwikkeld in het kader van *De doorgaande leeslijn*.³ In de brochurereeks *Meer lezen, beter in taal*⁴ wordt gepleit voor een langetermijnperspectief op leesbevordering, om kinderen te stimuleren meer te lezen en zo laaggeletterdheid te voorkomen. Een structurele samenwerking tussen bibliotheek en school is dan ook van cruciaal belang om een geletterde samenleving te creëren. Bibliotheek en middelbare school delen de doelstelling om van kinderen vaardige en gemotiveerde lezers te maken. De bibliotheek helpt de school dit doel in het kader van de Bibliotheek *op school* te bereiken: met een collectie goede, actuele boeken en deskundigheid op het gebied van leesbevordering.

Dit rapport beschrijft hoe de samenwerking tussen middelbare scholen en lokale bibliotheken eruit ziet. De samenwerking in algemene zin komt aan bod, en er wordt gekeken naar de structurele samenwerking rond het programma de Bibliotheek *op school*. De focus ligt in het onderzoek op de diverse achtergrondkenmerken van de middelbare scholen. Het gaat dan bijvoorbeeld om geboden onderwijssoorten, het aantal leerlingen, provincie en de aanwezigheid van een mediathecaris.

Bemoedigend is dat er aantoonbaar meer samenwerking is tussen bibliotheken en middelbare scholen die vmbo aanbieden. Het bereiken van vmbo-locaties is een van de doelstellingen van de Bibliotheek *op school* voortgezet onderwijs, omdat juist de leerlingen met het risico op achterstanden in leesvaardigheid hiernaartoe gaan.

Adriaan Langendonk,
manager leesbevorderingsprogramma's

¹ BoekStart en de Bibliotheek *op school* en de daaromheen gevormde leesbevorderingsnetwerken worden gecoördineerd door penvoerder Stichting Lezen en KB, nationale bibliotheek, in opdracht van het ministerie van OCW. Lokale bibliotheken, ondersteund door provinciale ondersteuningsinstellingen, voeren de programma's uit binnen bibliotheekvestigingen, op consultatiebureaus, in de kinderopvang en het onderwijs (po, vo en beroepsonderwijs). Voor meer informatie: Kunst van Lezen – Stichting Lezen (<https://www.lezen.nl/over-stichting-lezen/kunst-van-lezen>).

² Netwerkagenda | Bnetwerk (<https://www.bibliotheeknetwerk.nl/bibliotheekstelsel-netwerk/netwerkagenda>).

³ De doorgaande leeslijn – Stichting Lezen (<https://www.lezen.nl/publicatie/de-doorgaande-leeslijn>).

⁴ [Meer lezen, beter in taal - vmbo - Stichting Lezen](#).

1 Inleiding

Stichting Lezen en de KB, nationale bibliotheek (hierna: Stichting Lezen en de KB), willen inzicht in de landelijke spreiding van de de Bibliotheek *op school*-scholen en scholen die in algemene zin een samenwerking met een bibliotheek hebben.

Hierbij kijken we ook naar de verschillen op basis van verschillende kenmerken (zoals geboden onderwijssoorten, aantal leerlingen, regio, et cetera). Wij (DUO) hebben deze analyse voor de KB en Stichting Lezen uitgevoerd op basis van de reeds bekende gegevens van de KB, de openbare onderwijsdatabase van Dienst Uitvoering Onderwijs, de onderwijsdatabase van DUO Onderwijsonderzoek & Advies en gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Deze rapportage bevat alle resultaten van de analyse onder het voortgezet onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs.

De Bibliotheek *op school*

In dit rapport spreken we geregeld over de deelnemers aan 'de Bibliotheek *op school*'. Hiermee bedoelen we scholen die deelnemen aan het de Bibliotheek *op school*-programma of aan een vergelijkbaar programma. De Bibliotheek *op school* is een strategische aanpak die het lezen op school en thuis bevordert door een structurele, duurzame samenwerking tussen bibliotheken en onderwijsinstellingen. Deze aanpak bestaat uit zeven samenhangende bouwstenen zoals collectie, de inzet van een leesmediaconsulent, deskundige leraren en goed leesbeleid. Met de Bibliotheek *op school* ondersteunt de lokale Bibliotheek scholen om hun doelen uit het leesbeleidsplan te bereiken, met deskundige leesconsulenten, met rijke (digitale) boeken en teksten, een goede (digitale) leesomgeving, dagelijkse leesactiviteiten en nascholing van leerkrachten. Daarnaast kan de lokale Bibliotheek ondersteunen bij de ontwikkeling van digitale geletterdheid, met name informatievaardigheden en mediawijsheid, op basis van een mediaplan, met deskundige mediaconsulenten.

De Bibliotheek *op school* is ontwikkeld door Stichting Lezen, in samenwerking met de KB. De bibliotheeksector voert het programma uit.

Alle verschillen die worden besproken in dit rapport kunnen als significant worden beschouwd. Meer informatie hierover is te vinden in hoofdstuk 4.

2 Samenvatting

In deze samenvatting beschrijven we de landelijke spreiding van scholen die een samenwerking (structureel dan wel incidenteel) met een openbare bibliotheek hebben. Met een structurele samenwerking bedoelen we een samenwerking op het gebied van leesbevordering met een de Bibliotheek *op school*-aanpak of een aanpak die hiermee vergelijkbaar is. Met incidentele samenwerking bedoelen we een samenwerking op het gebied van leesbevordering op basis van losse activiteiten. De analyse is gericht op scholen in het voortgezet onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs.

2.1 Werkwijze

Allereerst is er op basis van data afkomstig van de KB, Dienst Uitvoering Onderwijs, het Centraal Bureau voor de Statistiek en DUO Onderwijsonderzoek & Advies een verrijkt bronbestand samengesteld met alle achtergrondkenmerken die relevant zijn voor het onderzoek: samenwerkingsgegevens uit de Bibliotheekmonitor en achtergrondkenmerken van de scholen. Achtergrondkenmerken zijn bijvoorbeeld: provincie, aantal leerlingen, aanwezigheid van een mediathecaris en type onderwijs.

2.2 Landelijk beeld

In totaal heeft 16% van de scholen (n = 292 scholen) een structurele samenwerking met een bibliotheek en 29% (n = 524 scholen) heeft een incidentele samenwerking. 55% van de scholen (n = 1003 scholen) heeft geen samenwerking met een bibliotheek. In totaal zitten er 133.145 leerlingen op scholen die een structurele samenwerking met een bibliotheek hebben en 345.219 leerlingen op scholen die een incidentele samenwerking hebben. In totaal zitten er 478.364 leerlingen op scholen die 1 van beide vormen van samenwerking met een bibliotheek hebben. Omdat niet van alle scholen het aantal leerlingen bekend is, is er extrapolatie toegepast. Na extrapolatie is het geschatte aantal leerlingen iets hoger, namelijk 479.947.

Tabel 1.

	Aantal scholen	Percentage van scholen	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen (na extrapolatie)
Structurele samenwerking	292	16%	133.145	133.586
Incidentele samenwerking	524	29%	345.219	346.361
Geen samenwerking	1003	55%	474.567	476.138
Samenwerking algemeen (structureel dan wel incidenteel)	816	45%	478.364	479.947

2.3 De rol van de mediathecaris

De verschillen in samenwerkingen met bibliotheken tussen scholen met en zonder mediathecaris zijn op landelijk niveau bescheiden. Het totale aandeel samenwerkingen onder scholen met een mediathecaris ligt iets hoger dan onder scholen zonder mediathecaris (47% versus 44%). Het aandeel

structurele samenwerkingen ligt juist iets hoger onder scholen zonder mediathecaris (17% versus 14%).

Wanneer we kijken naar de rol van de mediathecaris binnen verschillende categorieën scholen op basis van onderwijsaanbod, zien we grotere verschillen. De volgende verschillen vallen hierin op:

- Onder havo- en vwo-scholen zonder mediathecaris is het totale aandeel samenwerkingen met een bibliotheek hoger dan onder havo- en vwo-scholen met mediathecaris (42%, respectievelijk 35%).
- Onder brede vmbo-scholen met mediathecaris is het totale aandeel samenwerkingen met een bibliotheek hoger dan onder brede vmbo-scholen zonder mediathecaris (64%, respectievelijk 53%).
- Onder categorale gymnasia met mediathecaris is het totale aandeel samenwerkingen met een bibliotheek hoger dan onder categorale gymnasia zonder mediathecaris (56%, respectievelijk 29%).
- Wat betreft het aandeel structurele samenwerkingen zien we geen opvallende resultaten als het gaat om de invloed van de aan- of afwezigheid van een mediathecaris voor de verschillende categorieën scholen op basis van onderwijsaanbod. De gevonden verschillen komen dan ook voort uit het aandeel incidentele samenwerkingen.

2.4 Resultaten per provincie

Scholen in Noord-Brabant en Flevoland hebben het vaakst een – structurele, dan wel incidentele – samenwerking met een bibliotheek (61%, respectievelijk 56%). Scholen in Drenthe (34%), Overijssel (36%), Utrecht (36%) en Zuid-Holland (37%) hebben het minst vaak een samenwerking met een bibliotheek.

De verschillen tussen de provincies zijn groter wanneer we specifiek kijken naar het aandeel scholen dat een structurele samenwerking met een bibliotheek heeft. Hier zien we dat scholen in Groningen (35%), Noord-Brabant (29%) en Friesland (26%) het vaakst een structurele samenwerking met een bibliotheek hebben (70%). Kijkende naar de verhouding tussen het aandeel structurele en incidentele samenwerkingen, vallen er 2 provincies op: Zeeland (3% structureel en 44% incidenteel) en Groningen (35% structureel en 9% incidenteel).

Zie de onderstaande tabel voor alle resultaten van de verschillende provincies. De percentages die opvallend hoger zijn dan het landelijk gemiddelde, zijn gemarkeerd.

Tabel 2.

Provincies	Structurele samenwerking	Incidentele samenwerking	Geen samenwerking
Groningen (n = 82)	35%	9%	56%
Noord-Brabant (n = 219)	29%	32%	39%
Friesland (n = 96)	26%	24%	50%
Flevoland (n = 54)	24%	31%	44%
Drenthe (n = 53)	21%	13%	66%
Gelderland (n = 226)	19%	35%	46%
Limburg (n = 97)	14%	27%	59%
Overijssel (n = 139)	14%	22%	64%

Zuid-Holland (n = 403)	9%	28%	63%
Noord-Holland (n = 279)	9%	36%	55%
Utrecht (n = 122)	7%	29%	64%
Zeeland (n = 45)	2%	44%	53%
Landelijk (n = 1.819)	16%	29%	55%

2.5 Analyses van categorieën scholen

Hierna gaan we in op de grootste verschillen die uit de diverse analyses naar voren zijn gekomen. In de onderstaande tabel tonen we de categorieën scholen die op 1 van de uitkomsten (structurele samenwerking, incidentele samenwerking en geen samenwerking) sterk afwijken van het landelijk gemiddelde. De percentages die opvallend hoger zijn dan het landelijk gemiddelde, zijn ook hier gemarkeerd.

Tabel 3.

Categorie	Structurele samenwerking	Incidentele samenwerking	Geen samenwerking
Vmbo-B/K-scholen (n = 31)	26%	35%	39%
Brede vmbo-scholen (n = 103)	25%	29%	46%
Scholen met meer dan 1500 leerlingen (n = 81)	21%	33%	46%
Scholen met 501-1000 leerlingen (n = 411)	17%	36%	47%
Scholen met 250 leerlingen of minder (n = 671)	14%	18%	67%
(V)so-scholen (n = 367)	12%	11%	77%
Scholen met 1001-1500 leerlingen (n = 247)	11%	41%	48%
Scholen zonder vmbo in het aanbod (n = 472)	9%	18%	72%
Categorale gymnasia (n = 41)	2%	44%	54%
Havo- en vwo-scholen (n = 60)	0%	40%	60%
Vmbo-GL/TL-scholen (n = 11)	0%	36%	64%
Landelijk (n = 1.819)	16%	29%	55%

3 Dataverzameling

3.1 Bronbestanden

Allereerst zijn alle benodigde bronbestanden verzameld. Het gaat hierbij om bestanden van de KB, Dienst Uitvoering Onderwijs, DUO Onderwijsonderzoek & Advies en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Hieronder staat een overzicht van de gebruikte bronbestanden:

Tabel 4.

Bronbestand	Afkomstig van...
Databestand Bibliotheekmonitor 2023	KB
Mediathecarissen in het voortgezet onderwijs	DUO Onderwijsonderzoek & Advies
Hoofd- en nevenscholen in het voortgezet onderwijs	Dienst Uitvoering Onderwijs
Hoofd- en nevenscholen in het so/vso	Dienst Uitvoering Onderwijs

Vervolgens hebben we de verschillende bestanden uit de openbare onderwijsdatabase (van Dienst Uitvoering Onderwijs) samengevoegd tot 1 bestand.

3.2 Verrijken Bibliotheekmonitor van de KB

Nadat alle bronbestanden waren voorbereid, zijn we gestart met het verrijken van het databestand van de Bibliotheekmonitor 2023. Het uitgangspunt hiervoor was de gewenste niveaus waarop de samenwerking van scholen met bibliotheken wordt geanalyseerd. Hieronder beschrijven we per niveau welke verrijkingen hiervoor zijn uitgevoerd.

Provincies

Om de Bibliotheekmonitor te verrijken met de provincies waarin de scholen liggen, is er een koppeling gemaakt tussen de Bibliotheekmonitor en de openbare onderwijsdatabase van Dienst Uitvoering Onderwijs. De koppeling is gemaakt op basis van het BRIN-vestigingsnummer van iedere school.

Schoolgrootte

De hoeveelheid leerlingen per school was reeds aanwezig in de Bibliotheekmonitor. Op basis hiervan hebben we de scholen ingedeeld in 5 categorieën:

1. scholen met 250 leerlingen of minder,
2. scholen met 251-500 leerlingen ,
3. scholen met 501-1000 leerlingen,
4. scholen met 1001-1500 leerlingen,
5. scholen met 1500 leerlingen of meer.

Aanwezigheid mediathecaris

Om de Bibliotheekmonitor te verrijken met de aanwezigheid van een mediathecaris, is er een koppeling gemaakt tussen de Bibliotheekmonitor en de onderwijsdatabase van DUO Onderwijsonderzoek & Advies. De koppeling is gemaakt op basis van het BRIN-vestigingsnummer van iedere school.

Onderwijsaanbod

Het type onderwijsaanbod is op 2 manieren gecategoriseerd. Allereerst is er een onderscheid gemaakt tussen scholen met en zonder vmbo in het aanbod (ongeacht de rest van het aanbod van de school). Deze indeling is relevant aangezien de Bibliotheek *op school* in eerste instantie is gericht op het vmbo. De tweede categorisering is gebaseerd op het totale aanbod van de school. Deze indeling is als volgt:

- vo - vwo (categoraal gymnasium)
- vo – vwo
- vo - havo/vwo
- vo - breed
 - Dit zijn scholen die naast havo en/of vwo nog 1 of meerdere typen vmbo aanbieden.
- vo - vmbo -breed
 - Dit zijn scholen die minimaal 2 van de volgende 3 onderwijstypen aanbieden, maar geen andere onderwijstypen: vmbo-B/K, vmbo-GL/TL of praktijkonderwijs.
- vo - vmbo-GL/TL
- vo - vmbo-B/K
- vo - praktijkonderwijs
- (v)so

4 Analyses

Op basis van de verrijkte Bibliotheekmonitor van de KB hebben we verschillende analyses gedaan om antwoorden te krijgen op de volgende vragen:

1. Hoeveel scholen hebben een structurele samenwerking* met een bibliotheek?
2. Hoeveel scholen hebben een incidentele samenwerking** op het gebied van leesbevordering met een bibliotheek?
3. Zijn er (grote) verschillen naar diverse achtergrondkenmerken in het aandeel scholen dat een structurele/incidentele samenwerking met een bibliotheek heeft?
4. Hoeveel mediathecarissen zijn er in Nederland, en hoe zijn die verdeeld over de verschillende opleidingstypen (vmbo, havo, vwo)? Zie bijlage.

* Met een structurele samenwerking bedoelen we een samenwerking met een de Bibliotheek *op school*-aanpak of een aanpak die vergelijkbaar is met de Bibliotheek *op school*.

** Met een incidentele samenwerking bedoelen we een samenwerking op het gebied van leesbevordering. Als een school zowel een structurele als een incidentele samenwerking met een bibliotheek heeft, is deze school in de analyse toegekend aan de groep scholen met een structurele samenwerking.

Om te onderzoeken of er (grote) verschillen op basis van verschillende achtergrondkenmerken te identificeren zijn, hebben we de analyse op diverse niveaus uitgevoerd:

- landelijk,
- gesplitst naar provincie,
- gesplitst naar schoolgrootte (aantal leerlingen; ingedeeld in categorieën),
- gesplitst naar de aanwezigheid van een mediathecaris,
- gesplitst naar het type onderwijsaanbod,
- gesplitst naar de crossing tussen aanwezigheid mediathecaris en type onderwijsaanbod.

Interpretatie van de gevonden verschillen

In deze rapportage worden veel verschillen ten aanzien van de deelname aan de Bibliotheek *op school* besproken. Aangezien de analyses zijn uitgevoerd op basis van de data van alle basisscholen in Nederland, is er sprake van een populatieonderzoek. In populatieonderzoek zijn alle gevonden verschillen significant, omdat er niet gecorrigeerd hoeft te worden voor eventuele verschillen die worden veroorzaakt door een steekproeftrekking.

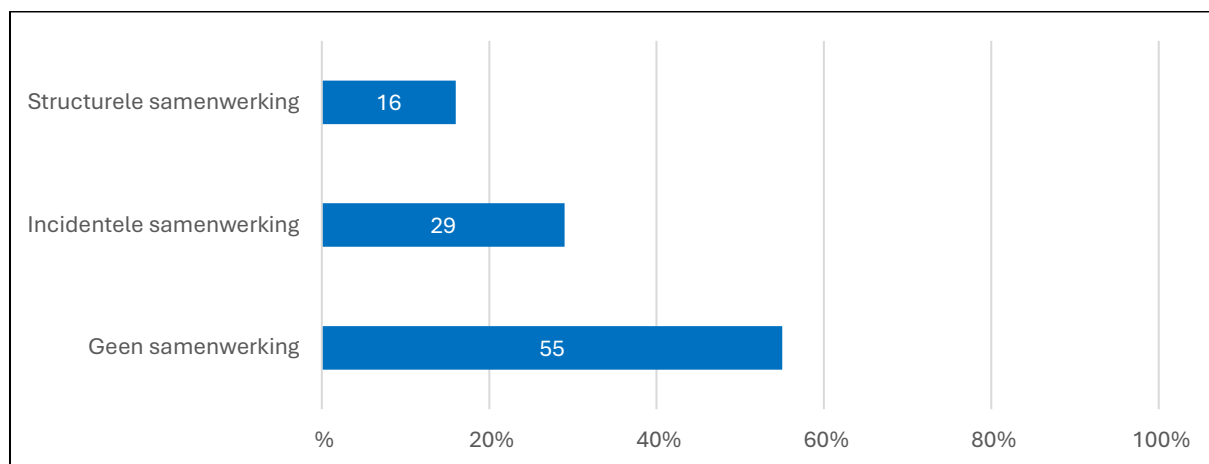
4.1 Landelijk

In totaal heeft 16% van de scholen (n = 292 scholen) een structurele samenwerking met een bibliotheek en 29% (n = 524 scholen) heeft een incidentele samenwerking. 55% van de scholen (n = 1003 scholen) heeft geen samenwerking met een bibliotheek.

Op de 292 scholen die een structurele samenwerking met een bibliotheek hebben, zitten in totaal 133.145 leerlingen. Op de 524 scholen die een incidentele samenwerking met een bibliotheek hebben, zitten in totaal 345.219 leerlingen. In totaal zitten er dan ook 478.364 leerlingen op een school die een vorm van samenwerking (structureel dan wel incidenteel) heeft met een bibliotheek. Echter, van 6 scholen was het aantal leerlingen onbekend. Om een goede inschatting te maken van het werkelijke aantal leerlingen, hebben we het aantal leerlingen geëxtrapoleerd. Van de 816 scholen

is het aantal leerlingen van 810 scholen bekend. Dit levert een correctiefactor van $(816 / 810 =) 1,0033$ op. Op de 810 scholen waarvan het aantal leerlingen bekend is, zitten in totaal 478.634 leerlingen. Als we dit extrapoleren naar de 816 scholen die een samenwerking met een bibliotheek hebben, is het werkelijke aantal leerlingen $(478.364 * 1,0033 =) 479.947$.

Figuur 1. Soort samenwerking met bibliotheek.

Tabel 5.

	Aantal scholen	Percentage van scholen	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen (na extrapolatie)
Structurele samenwerking	292	16%	133.145	133.586
Incidentele samenwerking	524	29%	345.219	346.361
Geen samenwerking	1003	55%	474.567	476.138
Samenwerking algemeen (structureel dan wel incidenteel)	816	48%	478.364	479.947

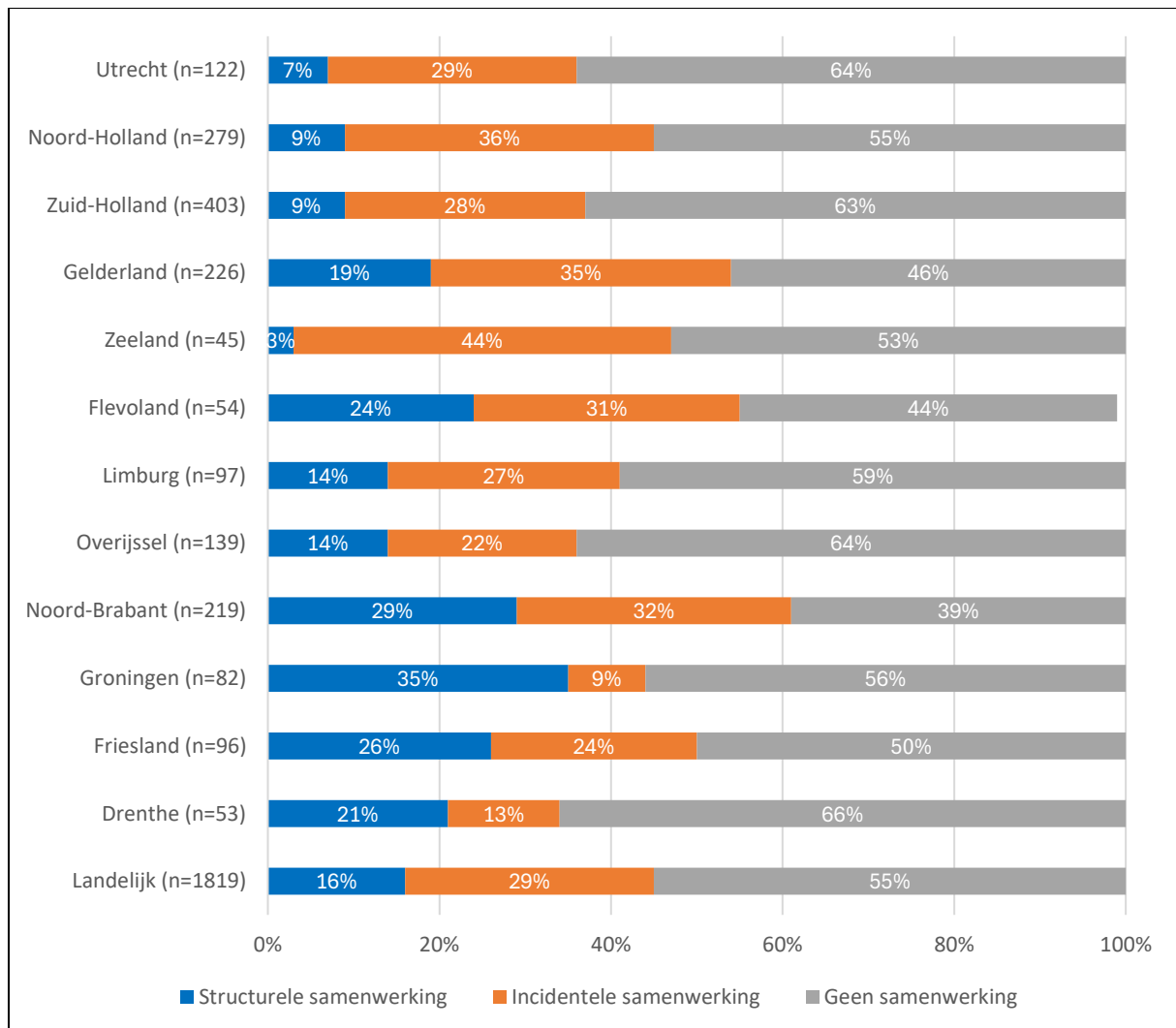
4.2 Provincie

In de onderstaande grafiek tonen we het aandeel scholen dat een structurele, dan wel incidentele samenwerking heeft met een bibliotheek, gesplitst naar provincie.

In de grafiek is te zien dat scholen in Noord-Brabant en Flevoland het vaakst een samenwerking met een bibliotheek hebben (61%, respectievelijk 56%). Scholen in Drenthe (34%), Overijssel (36%), Utrecht (36%) en Zuid-Holland (37%) hebben het minst vaak een samenwerking met een bibliotheek. De verschillen tussen de provincies zijn groter wanneer we specifiek kijken naar het aandeel scholen dat een structurele samenwerking met een bibliotheek heeft. Hier zien we dat scholen in Groningen (35%), Noord-Brabant (29%) en Friesland (26%) het vaakst een structurele samenwerking met een bibliotheek hebben (70%). Kijkende naar de verhouding tussen het aandeel structurele en incidentele

samenwerkingen, vallen er 2 provincies op: Zeeland (3% structureel en 44% incidenteel) en Groningen (35% structureel en 9% incidenteel).

Figuur 2. Samenwerking met bibliotheek - Gesplitst naar provincie.

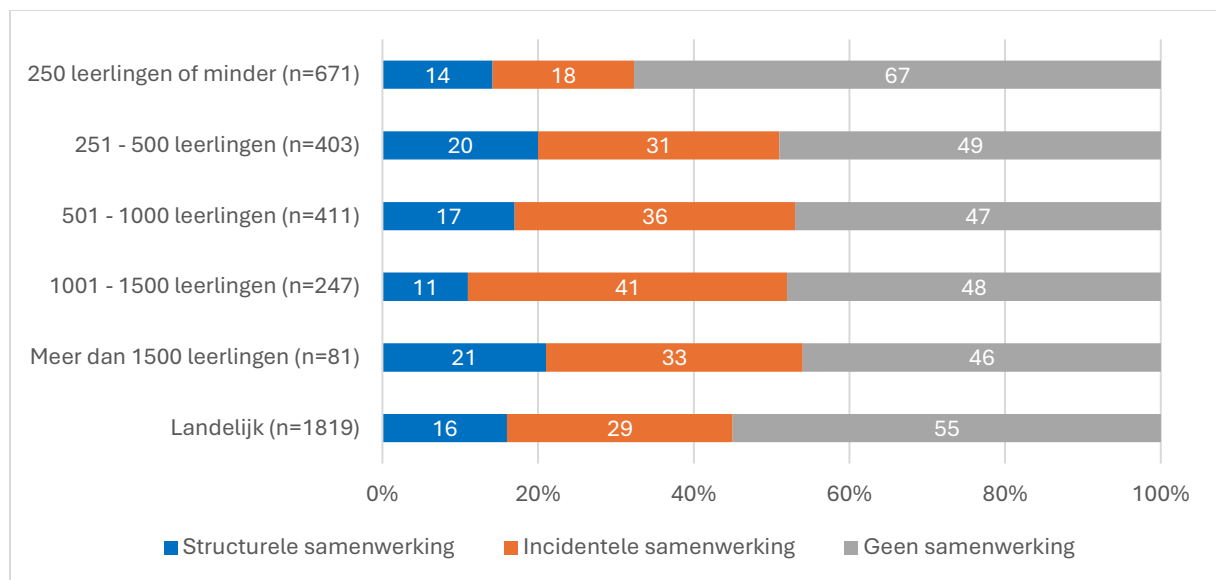

4.3 Schoolgrootte

In de onderstaande grafiek tonen we het aandeel scholen dat een structurele, dan wel incidentele samenwerking heeft met een bibliotheek, gesplitst naar schoolgrootte. Hierbij is de schoolgrootte gebaseerd op het totale aantal leerlingen op school volgens de 1 oktobertelling.

Het totale aandeel samenwerkingen met bibliotheken is lager onder scholen met 250 leerlingen of minder. Onder de overige categorieën is het aandeel samenwerkingen stabiel (51%-54%). Het aandeel structurele samenwerkingen is relatief laag onder scholen met 1001-1500 leerlingen (11%).

Figuur 3. Samenwerking met bibliotheek – gesplitst naar aantal leerlingen.

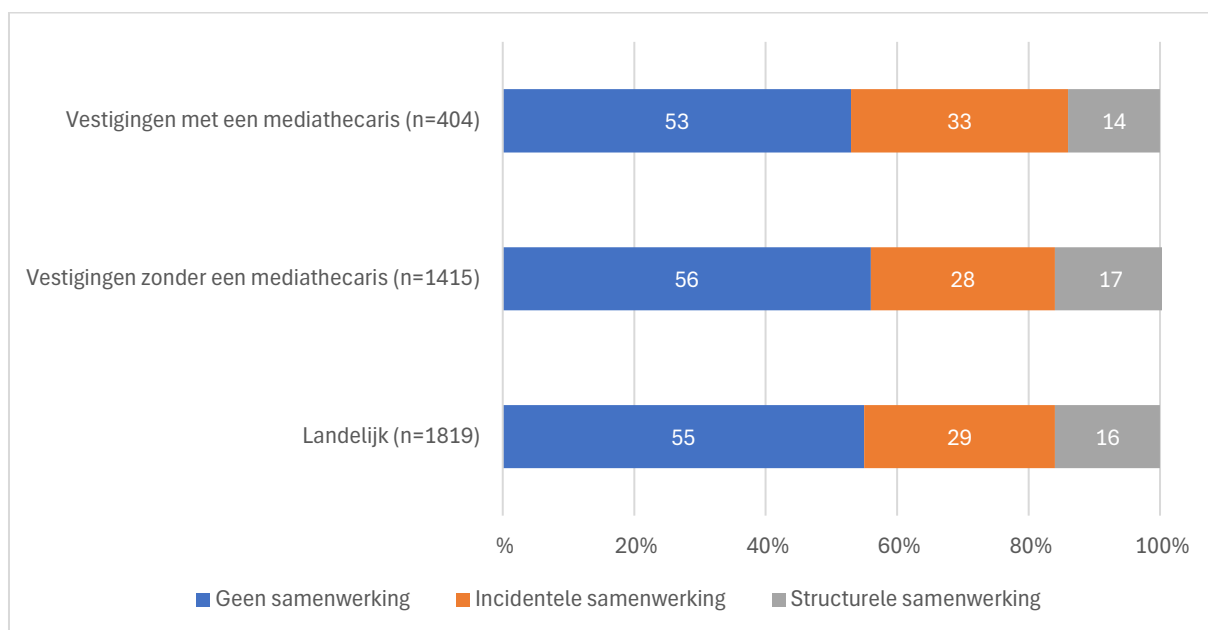

4.4 Aanwezigheid mediathecaris

In de onderstaande grafiek tonen we het aandeel scholen dat een structurele, dan wel incidentele samenwerking heeft met een bibliotheek, gesplitst naar de aanwezigheid van een mediathecaris.

De verschillen in samenwerkingen met bibliotheken tussen scholen met en zonder mediathecaris zijn bescheiden. Het totale aandeel samenwerkingen onder scholen met een mediathecaris ligt iets hoger dan onder scholen zonder mediathecaris (47% versus 44%). Het aandeel structurele samenwerkingen ligt juist iets hoger onder scholen zonder mediathecaris (17% versus 14%).

Figuur 4. Samenwerking met bibliotheek – gesplitst naar aanwezigheid taal-/leescoördinator.

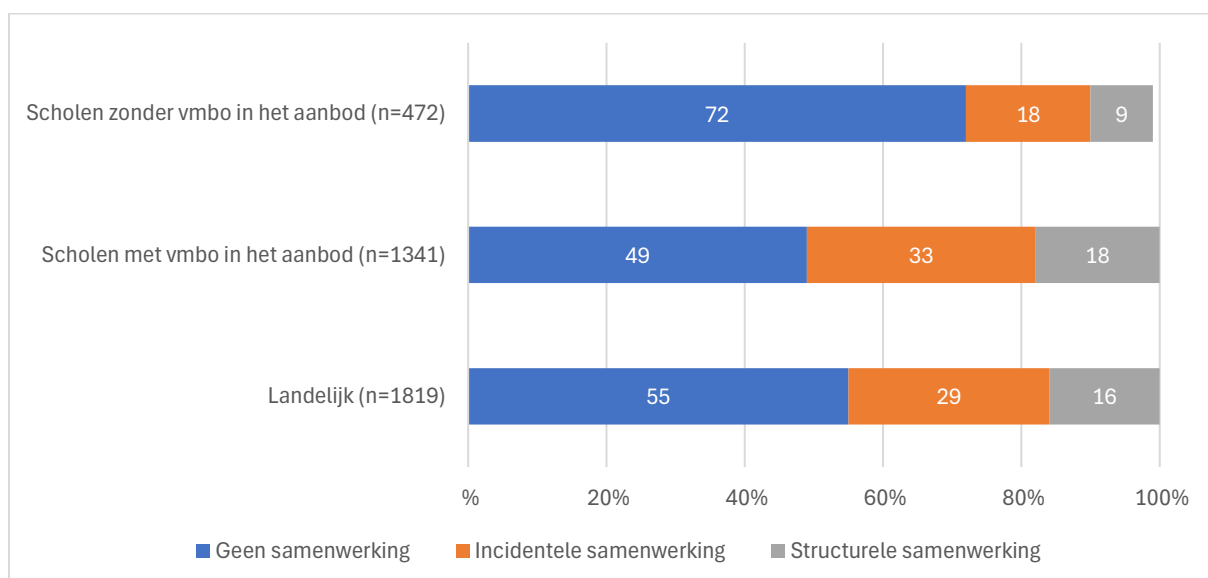

4.5 Type onderwijs

In de onderstaande grafiek tonen we het aandeel scholen dat een structurele, dan wel incidentele samenwerking heeft met een bibliotheek gesplitst naar type onderwijsaanbod. Voor het type onderwijs hebben wij 2 verschillende analyses uitgevoerd.

Allereerst hebben we gekeken naar het onderscheid tussen scholen met en zonder vmbo in het aanbod. In de onderstaande grafiek is te zien dat het aandeel samenwerkingen met een bibliotheek (in het algemeen, maar ook de structurele en incidentele samenwerkingen op zichzelf) ruim hoger ligt binnen scholen met vmbo in het aanbod. Van alle scholen met vmbo in het aanbod heeft 51% een samenwerking met een bibliotheek (18% structureel en 33% incidenteel). Zoals gezegd ligt het aandeel samenwerkingen onder scholen zonder vmbo in het aanbod ruim lager (27% in het algemeen: 9% structureel en 18% incidenteel).

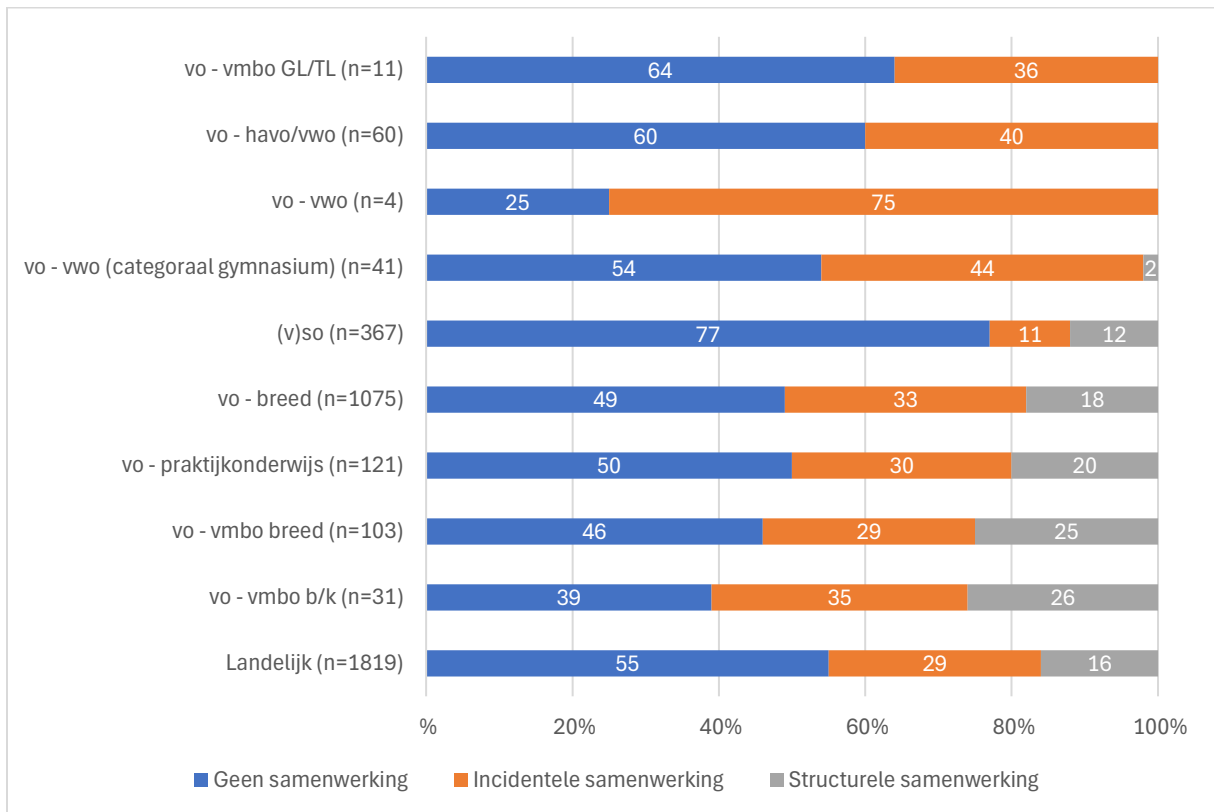
Figuur 5. Samenwerking met bibliotheek - gesplitst naar aanbod van vmbo.

Vervolgens hebben wij gekeken naar de verschillen tussen categorieën scholen gebaseerd op hun totale aanbod (zoals breed aanbod, havo-/vwo-aanbod, vmbo-B/K-aanbod, etc.). Het totale aandeel samenwerkingen met bibliotheken is het hoogst onder scholen met vmbo-B/K-aanbod (61%) en scholen met een breed vmbo-aanbod (54%). Het totale aandeel samenwerkingen met bibliotheken is het laagst onder (v)so-scholen (23%), scholen met vmbo-GL/TL-aanbod (36%) en scholen met havo-/vwo-aanbod (40%).

Verder valt op dat scholen met havo-/vwo-aanbod, vmbo-GL/TL-aanbod of enkel vwo-aanbod (exclusief categorale gymnasia) nooit een structurele samenwerking met een bibliotheek hebben. Scholen met een vmbo-B/K-aanbod en scholen met een vmbo-breed aanbod hebben juist relatief vaak een structurele samenwerking met een bibliotheek (26%, respectievelijk 25%).

Figuur 6. Samenwerking met bibliotheek - Gesplitst naar onderwijsaanbod.

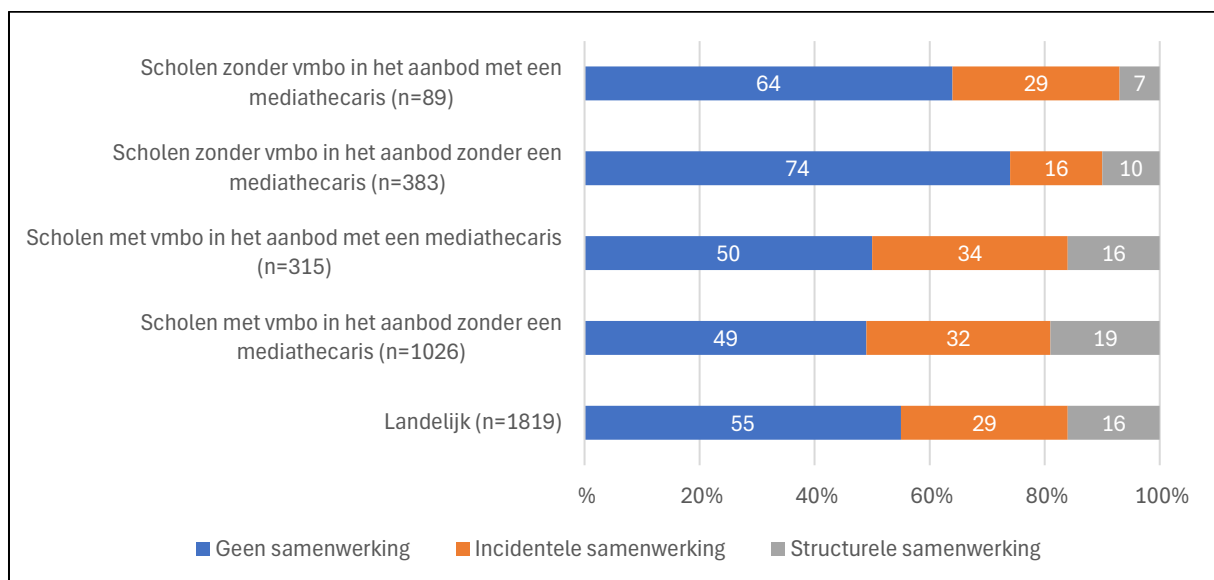

* De categorie vo - vwo bestaat uit slechts 4 scholen. De geringe omvang heeft een sterke invloed op de getoonde percentages. De resultaten dienen in deze gevallen dan ook als indicatief te worden beschouwd.

4.6 Crossing onderwijsaanbod en aanwezigheid mediathecaris

In de onderstaande grafiek tonen we het aandeel scholen dat een structurele, dan wel incidentele samenwerking heeft met een bibliotheek, gesplitst naar de crossing tussen onderwijsaanbod en aanwezigheid mediathecaris. Ook hier hebben we de twee verschillende indelingen van onderwijsaanbod gehanteerd: allereerst het onderscheid tussen scholen met en zonder vmbo in het aanbod en vervolgens het onderscheid tussen categorieën scholen gebaseerd op hun totale aanbod. In de onderstaande grafiek tonen we de analyse op basis van het onderscheid tussen scholen met en zonder vmbo in het aanbod. In de grafiek is te zien dat de scholen met vmbo in het aanbod, ongeacht de aanwezigheid van een mediathecaris, een hoog aandeel samenwerkingen hebben met een bibliotheek. Voor deze scholen lijkt de aanwezigheid van de mediathecaris geen grote rol te spelen. Onder scholen zonder vmbo in het aanbod ligt het aandeel samenwerkingen een stuk lager. Echter, het totale aandeel samenwerkingen is in dit geval hoger onder scholen met mediathecaris (36%) dan onder scholen zonder mediathecaris (26%). Dit verschil komt voornamelijk voort uit het aandeel incidentele samenwerkingen (29% onder scholen met mediathecaris en 16% onder scholen zonder mediathecaris).

Figuur 7. Samenwerking met bibliotheek - Crossing aanbod vmbo en mediathecaris.

In de onderstaande tabel geven we de uitkomsten van de crossing tussen totaal onderwijsaanbod en de aanwezigheid van een mediathecaris weer. Hieronder beschrijven we de opvallende resultaten, waarbij we ons richten op het type scholen waarbinnen de aan- of afwezigheid van een mediathecaris een rol lijkt te spelen.

Opvallende resultaten:

- Onder havo-/vwo-scholen zonder mediathecaris is het totale aandeel samenwerkingen met een bibliotheek hoger dan onder havo-/vwo-scholen met mediathecaris (42%, respectievelijk 35%).
- Onder brede vmbo-scholen met mediathecaris is het totale aandeel samenwerkingen met een bibliotheek hoger dan onder brede vmbo-scholen zonder mediathecaris (64%, respectievelijk 53%).

- Onder categorale gymnasia met mediathecaris is het totale aandeel samenwerkingen met een bibliotheek hoger dan onder categorale gymnasia zonder mediathecaris (56%, respectievelijk 29%).
- Wat betreft het aandeel structurele samenwerkingen zien we geen opvallende resultaten als het gaat om de invloed van de aan-/afwezigheid van een mediathecaris voor de verschillende categorieën scholen. De gevonden verschillen komen dan ook voort uit het aandeel incidentele samenwerkingen.

Tabel 6.

Overzicht crossing totaal onderwijsaanbod en aanwezigheid mediathecaris	Structurele samenwerking	Incidentele samenwerking	Geen samenwerking
(V)so			
Totaal (n = 367)	12%	11%	77%
Scholen met mediathecaris (n = 40)	13%	10%	78%
Scholen zonder mediathecaris (n = 327)	12%	11%	77%
Vo – breed			
Totaal (n = 1075)	18%	33%	49%
Scholen met mediathecaris (n = 294)	15%	34%	51%
Scholen zonder mediathecaris (n = 781)	19%	33%	49%
Vo – havo/vwo			
Totaal (n = 60)	0%	40%	60%
Scholen met mediathecaris (n = 20)	0%	35%	65%
Scholen zonder mediathecaris (n = 40)	0%	43%	58%
Vo – praktijkonderwijs			
Totaal (n = 121)	20%	30%	50%
Scholen met mediathecaris (n = 4)*	25%	0%	75%
Scholen zonder mediathecaris (n = 117)	20%	31%	50%
Vo – vmbo-B/K			
Totaal (n = 31)	26%	35%	39%
Scholen met mediathecaris (n = 3)*	33%	67%	0%
Scholen zonder mediathecaris (n = 28)	25%	32%	43%
Vo – vmbo breed			
Totaal (n = 103)	25%	29%	46%
Scholen met mediathecaris (n = 14)	29%	36%	36%
Scholen zonder mediathecaris (n = 89)	25%	28%	47%
Vo - vmbo-GL/TL			
Totaal (n = 11)	0%	36%	64%
Scholen met mediathecaris (n = 0)	-	-	-
Scholen zonder mediathecaris (n = 11)	0%	36%	64%
Vo – categoriaal gymnasium			
Totaal (n = 41)	2%	44%	54%
Scholen met mediathecaris (n = 27)	4%	52%	44%
Scholen zonder mediathecaris (n = 14)	0%	29%	71%
Vo – vwo			
Totaal (n = 4)	0%	75%	25%
Scholen met mediathecaris (n = 2)	0%	50%	50%
Scholen zonder mediathecaris (n = 2)	0%	100%	0%

* Sommige categorieën bestaan uit slechts een kleine groep scholen (minder dan vijf scholen in Nederland). De geringe omvang heeft een sterke invloed op de getoonde percentages binnen dergelijke categorieën. De resultaten dienen in deze gevallen dan ook als indicatief te worden beschouwd.

Bijlage: Mediathecarissen in het voortgezet onderwijs

De onderstaande aantallen zijn gebaseerd op de onderwijsdatabase van DUO Onderwijsonderzoek & Advies (d.d. 2 augustus 2024).

Op de peildatum 2 augustus 2024 zijn er in totaal 422 mediathecarissen in Nederland:

- in het reguliere vo zijn er 375 mediathecarissen en
- in het (v)so zijn er 47 mediathecarissen.

Op de peildatum 31 maart 2022 waren er in totaal 436 mediathecarissen in het reguliere vo in Nederland. Over (v)so-scholen zijn er van 2022 geen data beschikbaar. Er valt dus te concluderen dat het aantal mediathecarissen in het reguliere vo sinds 31 maart 2022 is gedaald van 436 naar 375.

Hieronder staat een overzicht van het aantal mediathecarissen in Nederland, verbijzonderd naar het onderwijstype.

Tabel 7.

Achtergrondkenmerk	Aantallen per 2 augustus 2024	Percentage t.o.v. aantal scholen
Landelijk		
Aantal mediathecarissen in Nederland (n = 1.819)	422	23%
Onderwijssoort		
Vo – categorale gymnasia (n = 41 scholen)	27	66%
Vo –vwo (n = 4 scholen)	2	50%
Vo – havo/vwo (n = 60 scholen)	20	33%
Vo – breed (n = 1.075 scholen)	303	28%
Vo –vmbo breed (n = 103 scholen)	14	14%
(V)so (n = 367 scholen)	47	13%
Vo – vmbo-B/K (n = 31 scholen)	3	10%
Vo – praktijkonderwijs (n = 121 scholen)	4	3%
Vo –vmbo-GL/TL (n = 11 scholen)	0	0%

